

Ташаккули тарбияи солими ҷавонон дар шароити ҷаҳонишавии замони муосир

Давлиёрова Сафаргул Тешаевна, номзади илмҳои фалсафа, дотсент, ходими пешбари илмии шуъбаи Осиеи Марказии Институти омӯзиши масъалаҳои давлатҳои Осие ва Аврупои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. Суроға: 734025, Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 33.Тел.:985294097, E-mail: dsafargul@mail.ru

Дар шароити зудтағйирёбандаи ҷаҳони муосир таълиму тарбияи солими ҷавонон дар руҳияи ватандӯстӣ ва баланд бардоштани ҳисси худшиносии онҳо мавзӯи мубрами рӯз маҳсуб ёфта, тақозо менамояд, ки ҷавонони асри 21-ро, ки асри пеширафту тараққиёти илм, техника, технологияи муосиртарин мебошад, дар руҳияи ҳисси баланди худшиносию худогоҳии миллӣ тарбия намуд. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои тарбияи солими ҷавонон ва фаъолияти озодонаи онҳо тамоми шароитҳои мусоидро фароҳам намудааст. Ҷавонони худшиносии замони Истиқлолро дар шароити ҷаҳонишавии замона мебояд, ки аз ин неъматҳои бебаҳо манфиат бардошта, донишҳои замонавиро аз худ намуда, дар ҳифзи манфиатҳои волои миллию давлатӣ ва марзу буми Тоҷикистони азиз саҳми арзандаи хешро гузоранд.

Калидвожаҳо: *Тарбияи солим, ватанпарастӣ, ҳимояи марзу буми Ватан, худшиносии миллӣ, худшиносии ҷавонон, худогоҳӣ, экстремизм, терроризм, арзишҳои маънавӣ, манфиатҳои милливу давлатӣ.*

Тарбияи солими ҷавонон дар руҳияи худшиносии миллӣ чунин маъно дорад, ки ҳар як ҷавон бояд аввал худаширо шиносад, илму донишро аз худ намояд, ҷаҳонбинии хешро ба замон мутобиқ гардонад, халқу миллат ва Ватани худро дӯст дорад, манфиатҳои ҷамъиятиро аз манфиатҳои шахсӣ боло гузорад, барои ҳифзу ҳимояи Ватан ва сарзамини худ омода бошад. Ҳамин аст, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои тарбияи ҷавонон як қатор қонуну санадҳоро қабул кардааст, ки барои фаъолияти озодона ва сарехияти кори онҳо шароити мусоид фароҳам меорад ва имрӯз ҷавонон аз

шароиту имкониятҳои мавҷуда истифода намуда, дар тамоми соҳаҳои ҳаёти ҷомеаи ҷаҳонӣ қору фаъолияти босамар доранд. Дар ҳамин замина масъалаҳои марбут ба тарбияи дуруст ва ҳадафмандонаи ҷавонон дар шароити тағйирёбанда ва раванди ҷаҳонишавии ҷаҳони муосир аҳамияти махсус ба худ касб менамояд.

Имрӯз ҷавонони саодатманди Тоҷикистон дар ҳақиқат насли худшиноси замони Истиқлол, неруи созандаи Ватан буда, нақши онҳо дар тараққиёти ҳамаи соҳаҳои ҳаёти давлат ва ҷомеа бисёр арзишманд ва назаррас мебошад. Ҷавонон дар рушди давлат ва ободии Ватан фаъолона сармез мегузоранд, марзу буми сарзамини аҷдодиро химоя мекунанд, ватандӯсту ватанпараст, бонангу номусанд ва ба халқу давлати Тоҷикистон содиқ мебошанд. Соҳибистиқлол шудани кишварамон роҳи моро ба сӯйи фардо ҳамвортар ва осонтар мегардонад, зеро давлати мо дар паноҳи халқи худ ва халқ дар паноҳи давлати хеш аст. Ҷаҳду талоши давлати тозаистиқлоли мо ҳам барои он аст, ки ҳамаи ҳамдиёрони азизи мо давлатманд шуда, забони халқҳои пешрафтаро омӯзанд. Техника ва технологияи ба стандартҳои ҷаҳонӣ ҷавобгӯро аз худ кунанд, эҷодкор ва созанда бошанд. Боигарии ҳар як шаҳрванд дар якҷоягӣ сарват ва тавоноии тамоми мамалакат аст[3;498]. Дар ҳақиқат, ҷавонон қувваи бузург ва ояндасози ҷумҳурии мо буда, маслиҳат ин аст, ки ягон масъалаи умдаи ҳаёти кишвар бидуни иштирок ва назардошти манфиатҳои онҳо пеш бурда нашавад. Зеро имрӯз воқеан ҳам бар дӯши ҷавонон таърих масъулияти басо бузург гузоштааст, тақдирӣ ояндаи ҷумҳурӣ ва миллати мо, қабл аз ҳама, аз қору фаъолият ва меҳнати ҳалоли ҷавонон вобаста аст. Дар ҳақиқат ҷавонон неруи қавии пешбарандаи ҳар як давлат ва ҷомеа мебошанд ва аз ин хотир ҳамеша ҳукумату давлат ба онҳо тавачҷуҳи хоса зоҳир менамояд. Ҳанӯз аз солҳои аввали соҳибистиқлолӣ сиёсати давлатии ҷавонон, яке аз ҷузъиётҳои таркибии сиёсати давлатии ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистонро ташкил менамояд. Дар марҳилаи имрӯза, ки ҷомеаи ҷаҳониро равандҳои манфии ҷаҳонишавӣ фаро гирифтааст дар чунин айём

ҳифзу ҳимояи сулҳу ваҳдат ва якпорчагии кишвар аз мардumi мо масъулияти баланд, ватанхоҳӣ ва ҳудогоҳии миллиро тақозо мекунад. Ҳамин аст, ки Президенти кишвар, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар баромадҳои худ махсусан ба ҷавонон тақия намуда, пайваста қайд менамоянд, ки: “Мо бо ҷавонони кишвари худ ифтихор дорем, зеро онҳо дар рушди давлат ва ободии Ватан фаъолона саҳм мегузоранд, марзу буми сарзамини аҷдодиро ҳимоя мекунанд, ватандӯсту ватанпарвар, бонангу номусанд ва ба халқу давлати Тоҷикистон содиқ мебошанд”[2;48]. Тавре, ки мебинем, рӯз ба рӯз сиёсати ҷомеаи ҷаҳонӣ дигаргун гашта истодааст, дар чунин вазъият “вазифаи аввалиндараҷаи ҷавонон ин омӯзиши илму ҳунар, аз бар намудани ихтисосҳои навтарин ва техникаю технологияи ҳозиразамон аст. Мо бояд дар ҷавонон ҳисси ватандӯстиро парвариш намоем. Ҷавонон ҳатман дар рӯҳияи ватандӯстӣ, худшиносию ҳудогоҳӣ ба камол расанд ва барояшон ҳар як пораи хоки Тоҷикистон азизу муқаддас бошад. Ҳифз кардани Ватанро барои худ шарафи бузург доданд. Ҷавонон нерӯи пешбар ва созандаи кишвар буда, дар пешравии ҷомеаи соҳибистиклоли Тоҷикистон саҳми арзанда мегузоранд. Дар ҳамин замина таъкид кардан ба маврид аст, ки дар таҳкими худшиносӣ дар замони ҷаҳонишавӣ дарки ҳисси ватандӯстӣ нақши бориз дорад. Чунки ватандӯстӣ хислатест, ки инсонро сарфи назар аз кучо зиндагӣ карданаш ба хотири ободии Ватан ба хидмат сафарбар мекунад. Хушбахтона, бисёре аз ҳамватанони мо, ки имрӯз бо амри тақдир берун аз кишвар ба сар мебаранд, бо сухану амали ватандӯстонаи худ Тоҷикистонро пуштибонӣ мекунанд ва кӯшиш мекунанд, ки бо ормонҳои ватандӯстонаи худ ба кишвари худ кӯмак кунанд. Ин аст, ки худшиносии милли аз дӯст доштани Ватан, модар, забон, таърих ва арзишҳои таърихиву фарҳангӣ сарчашма гирифта, ба ташаккули шахсиятҳои дорои ҷаҳонбинии солиму пешрафта боис мегардад[7;134]. Дар ҳамин замина бояд иброз намуд, ки ҷаҳонишавӣ тақозои замон буда, дар раванди босуръати ҷаҳони муосир таҳавулоти дигаргунӣҳое ки дар ҳаёти ҳаррӯза ба вуқӯъ мепайвандад аз ҳама ниҳодҳои

давлативу чамъиятї тақозо менамояд, ки бояд дар ҳама самтҳо, аз ҷумла илм, фарҳанг, забон, адабиёт, санъат, маориф, иқтисодиёт, иҷтимоиёт, сиёсат ва ҳуқуқ аз тарзу усулҳои ҷадиду муосир корбарї намоянд. Ҷаҳонишавї ин омезишу яқҷояшавии тамаддуну фарҳанги ҳалқияту миллатҳои гуногун ё ба ибораи дигар бархӯрди тамаддунҳо, рушди босуръати соҳаҳои иқтисодию иҷтимоии давлатҳои мутамаддин мебошад. Дар воқеъ таҳаввулоти ҷомеаи ҷаҳонӣ ҳар яки моро хушдор месозад, ки зиракии сиёсӣ, омодагии доимӣ, эҳсоси баланди ватандӯстӣ, худшиносию ҳудогоҳӣ ва муқаддас доштани ҳифз намудани арзишҳои истиқлолияти давлати соҳибистиклоламонро аз даст надихем. Чунки вазъи зудтағйирёбандаи ҷаҳони муосир, зиёд гардидани равияву созмонҳои террористиву экстремистӣ ва дигар зуҳуроти таҳдидовари хатарнок метавонад сулҳу суббот ва ҳаёти орому осудаи мардумони кишвари моро халалдор намояд. Дар хотир бояд дошта бошем, ки тақдири миллат, ободиву осудагӣ ва ҳифзи ин марзу бум, аз ҳар як сокини кишвар вобастагии калон дорад. Ифтихори миллӣ, зиракию хушёрӣ сиёсӣ вазифаи ҷонии ҳар шахси бомаърифат буда, аз он иборат мебошад, ки Ватанамон Тоҷикистонро ҳамчун гавҳараки чашм ҳифзу ҳимоя намоем ва онро азизу муқаддас донем зеро ба қадри Ватан-Модар, муқаддасоти миллӣ, истиқлолият, ваҳдату ягонагӣ, суботу озодӣ, рамзҳои давлатӣ, арзишҳои волои ахлоқӣ, забони модарӣ ва таъриху маданияти халқи худ расидан ва барои наслҳои ояндаи худ гузоштани мероси арзанда мо бояд аз имрӯз талош намоем. Аз ин рӯ, мо вазифадорем, ки фарзандони хеш ва насли ояндаро дар руҳияи ватандӯстию ватанхоҳӣ, ҷавонмардию далерӣ, одобу ахлоқ ва маърифатноки тарбия намуда, онҳоро аз фиребу найранги душманон муҳофизат намоем. Яқин аст, ки ҷавонони даврони соҳибистиклол ватандӯстони асил буда, дар ободонию фидои ватани азизамон ҳиссаи бузургу беназир мегузоранд. Ҷавонон аз хатоҳои гузашта бояд сабақ омӯзанд ва дар раванди минбаъдаи таърих муттаҳиду муттафӣк бошанд, ваҳдату якдилро пеша кунанд[4;86].

Масъалаи экстремизм ва терроризм тайи даҳсолаҳои охир ба яке аз масъалаҳои хеле ҷиддӣ ҷаҳонӣ табдил ёфтааст, аз ин рӯ, Президенти кишвар муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар бештари баромадҳои хеш ба ин масъала диққати ҷиддӣ медиҳанд. Ин ба он хотир аст, ки пеши роҳи ҷавононе, ки ба гирдоби ташвиқоту тарғиботи гуруҳҳои ифротӣ гирифта шудаанд, пешгирӣ карда шаванд. Терроризму экстремизм, қочоқи маводи муҳаддир, силоҳ, ҷиноятҳои киберӣ ва дигар ҷинояткориҳо, бахусус, солҳои охир барои аҳли башар, аз ҷумла, минтақаи мо ба таҳдиди ҷиддӣ табдил ёфтаанд. Дигар хатари ҷиддӣ, ки метавонад оромиву суботи ҷомеаи моро халалдор созад, шомилшавии баъзе ҷавонон ба гуруҳҳои ифротӣ мебошанд [6].

Ҳар давлату миллат ҳамоно вақт ба пешрафти намоён ноил мегардад, ки соҳиби ҳофизаи таърихӣ ва эҳсоси баланди худшиносию худогоҳӣ бошад. Таҳкими ҳисси худшиносӣ ва дарки ватанпарастии худогоҳии миллӣ дар марҳилаи ҷаҳонишавӣ боз ҳам дар он зарур аст, ки мо дар ҳамин замина тавонем ватанамонро аз ҳар гуна хатарҳои идеологӣ эмин нигоҳдорем. Ҳар як кишвар дар ҷаҳон барои рушд ва тараққиёт ва таҳкими ватандорӣ обрӯ ва нуфуси ватандорӣ дар навбати аввал ба зехну хирад неруи созандаи ҷавонон таъя намуда, ояндаи дурахшони худро бо он алақаманд менамояд. Ҷамъият ва кишваре, ки ба тарбия ва маърифат, инкишофи зехнӣ, серҳаракатии ҷавонони худ аҳамияти аввалиндараҷа намедиҳад ба гумон аст, ки ба дараҷаи баланди тараққиёт соҳиб гардад. Ҷавҳари худшиносии миллӣ аз дӯст доштани Ватан, модар, забон, таърих ва арзишҳои таърихӣ фарҳанги сарчашма гирифта, ба ташаккули шахсиятҳои дорои ҷаҳонбинии солиму пешрафта боис мегардад [8;210].

Ҷавонон бояд забони модариро дӯст бидоранд ва анъанаҳои миллиро фаромӯш насозанд таърихи халқи худро бидоранд ва дар баробари ин ба арзишҳои умумибашари арҷ гузоранд. Ҷояи худшиносию худогоҳӣ моро водор месозад, ки чехраи миллӣ расму русум ва одобу

фарҳанги халқи худро ба таври шоиста ба оламиён муаррифӣ намоем ва аз ҷаҳони бози имрӯз барои фардои хеш сабақҳои арзанда гирем.

Ҷавонон қувваи бузурги ҳам зеҳнӣ ва ҳам ҷисмонӣ мебошанд ва бе истифода аз ин қувва мо наметавонем рушди давлати худро таъмин карда бошем. Бо назардошти ин нукта давлату ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва махсусан Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба насли ҷавони кишвар тавачҷуҳи ҷамъониба доранд ва пайваста дастгириҳои эшон ба ин кишри ҷомеа равона гардидааст. Ҳамеша кӯшиш ба он мекунанд, ки ҷавонони мо соҳибкасбу соҳибмаълумот бошанд, забонҳои хориҷиро омӯзанд, соҳиби донишҳои замонавӣ бошанд ва пеш аз ҳама худшиносу худогоҳ бошанд ва тавонанд, ки рисолати баланди ватандорӣ ва рисолати пуршарафи ватансозиро ба дӯш гирифта тавонанд, бошарафмандӣ давлату миллати худро ҳифз намоянд, рушду тараққиёти давлати худро таъмин карда бошанд. Сатҳи рушду нуфузи ҳар як кишвар дар арсаи байналмилалӣ ин пеш аз ҳама ба он вобаста аст, ки ҷавонон то чи андоза дорой маърифати сиёсӣ фарҳангӣ ва касбу дониши муосир буда, ҳадафу вазифаҳои худро вобаста ба бунёди давлати ҳуқуқбунёд демократӣ ва дунявӣ дарк менамоянд. Дар замони муосир ҳуҷуми идеологияҳои мухталиф ҷомеаи ҷаҳониро ноором сохта таъсири манфии худро дар кишрҳои гуногуни башарият гузошта истодааст. Ин гуна ҷараёнҳо моро водор месозад, ки ба дарку маънии аслии мафҳумҳои худшиносии миллӣ, худогоҳӣ, ватанпарастӣ, дӯст доштани марзу буми худ, эҳтиром ва бузургдошти арзишҳои маънавӣ ва миллӣ бирасем ва қадри чунин арзишҳои хешро донем. Баъзе афроде низ ёфт мешавад, ки гуруҳҳои гуногун ташкил карда бо сӯистифода аз аркони дини мубини ислом ҷавононро ба худ ҷалб намуда ва дар натиҷа даст ба ҷиноят зада, ҳаракату амалиётҳои террористӣ анҷом медиҳанд. Агар ҷавононро аз хурдӣ ба мафҳумҳои худшиносӣ ошно намуда, дар руҳияи ватандӯстӣ тарбия намоем, мақсади аслии худшиносиро ки қамоли маънавию ахлоқист аниқ дарк менамоянд. Ҳар як шаҳрванди миллат бояд ҳисси миллӣ дошта, аз

зинаҳои ташаккулёбӣ ва нақши он дар ҷомеаи имрӯза огоҳ бошад, ки ин яке аз самти асосии тарбия намудани ҷавонон дар руҳияи худшиносии миллӣ, ҳештаншиносӣ ва ватандӯстӣ мебошад. Бинобар ин мо бояд ҷавонро дар руҳияи худшиносию ҳудогоҳӣ ва он сафарбар намоем. Дар воқеъ замони имрӯза тақозо менамояд, ки ҷавонон дар руҳияи хушёрӣ сиёсӣ ва ҳисси масъулиятнокии баланд тарбия карда шаванд. Бе иштибоҳ сафи ҷавонони ватандӯсту худшиносу ҳудогоҳ хеле зиёданд ва онҳо метавонанд бо чунин рафтору амали неки худ дигарон низ ба чунин роҳи созандагӣ бунёдкорӣ ва ҳифзу нигоҳдошти якпорчагии ватану устувории ваҳдат ҳидоят намоянд. Муҳимтарин василаи баландбардоштани эҳсоси ватандӯстии ҷавонон ташаккули фарҳанги маънавию сиёсӣ ва маърифати ҳуқуқии онҳо иномӯзиши таърихи пурғоновати миллати худ ба ҳисоб меравад. Танҳо худшиносии миллӣ, аз таърих огоҳ будан, ибрат гирифтани ягона роҳе мебошад, ки майли ҷавонро ба сӯи ҳар гуна ҳаракатҳои ирриҷӣ коҳиш диҳад. Аз ин рӯ мебошад, ки дар раванди тарбияи ватанпарастӣ ва худшиносии ҷавонон ҳамаи субектҳои тарбия бояд барои расидан ба як ҳадаф талош варзанд, ки ин ҳадаф пеш аз ҳама таъмини ягонагии Тоҷикистон ва тарбияи ҷавонон дар руҳияи худшиносӣ аст.

Имрӯз ба инсоният хатари рӯзафзуни ҳалалдор гардидани низоми байналмилалӣ ва дар сурати аз ҷониби ҷомеаи ҷаҳонӣ наандешидани ҷораҳои заруриву саривактӣ ҳатто комилан аз ҳам фуру рехтани он таҳдид менамояд. Ҳамаи ин зухуроти номатлуби асри мо боиси торафт коҳиш ёфтани эътимоди байни кишварҳо гардида, метавонад амнияти байналмилалиро ба хатару таҳдидҳои бештари миқёси ҷаҳонӣ рӯ ба рӯ созад. Бар асари хатару таҳдидҳои замони муосир ва афзоиши омилҳои зиёди ноустуворӣ суботу низоми миёсӣ иҷтимоӣ ва иқтисодӣ дар бисёр минтақаҳои олам ҳалалдор гардида истодааст. Мутаассифона, имрӯз ҷаҳони моро мавҷи бесобиқаи терроризм, ифротгарӣ, тундгарии динӣ, сиёсисозии дин аз ҷониби доираҳои манфиатҷӯ, низоҳои қавмиву мазҳабӣ ва ҳолоатҳои ҳамчун василаи сиёсӣ истифода гардидани нерӯи низомӣ

фаро гирифтааст. Омилҳои мазкур суботи амнияти минтақаҳои гуногуни оламро чиддан ноустувор гардонид, оқибатҳои манфии дарозмуддатро ба бор меорад. Чунин таҳаввулоту ҳодисаҳои харобиовари солҳои охири сайёра, аз ҷумла вусъатёбии таҳдиду хатарҳои муосир ба амнияти кишварҳои минтақа ва ҷаҳон моро водор месозанд, ки ҷиҳати ба талаботи рӯз мутобиқ гардонидани сатҳи омодабошии ҷангии Қавваҳои мусаллаҳ минбаъд низ ҳамаи тадбирҳои заруриро амалӣ карда, иҷтидори мудофиавии мамалакатро бо истифода аз тамоми захираву имкониятҳои пайгирифта тақвият бахшем. Бо назардошти вазъи бисёр мураккабу пешгӯинашавандаи минтақа ва ҷаҳон тарбия кардани кадрҳои баландихтисос ва ватандӯсту ватанпарвар чи дар дохил ва чи дар хориҷи кишвар, бунёди муассисаҳои нави таҳсилоти ҳарбӣ, дар ҳаёти сохторҳои низомӣ ва мақомоти ҳифзи ҳуқуқ таъсис додани ҷузъу томҳои махсус вазифаи муҳимтарину аввалиндараҷаи давлат ва Ҳукумати Тоҷикистон дар ин самт мебошад. Ҳимояи амнияти давлат, сулҳу оромӣ ва суботи сиёсии ҷомеа вазифаи танҳо сохторҳои низомӣ ва мақомоти ҳифзи ҳуқуқ нест. Дар ин кори ниҳоят муҳим, яъне ҳифзи давлати соҳибистиклол ва зиндагии оромӣ осудаи мардум бояд ҳар як фарди бонангу номус ва ватандӯсту ватанпарастии халқи тоҷик шарик, масъул ва саҳмгузор бошад. Ҳамчунин вазъи кунунии минтақа водор месозад, ки бо ҳисси баланди ватандӯстиву ватанпарварӣ ба хоҳири таъмини амнияти Ватани азизамон, ҳифзи сулҳу субот, оромии кишвар ва ҳимояи манфиатҳои милливу давлатӣ ҳамеша омода бошанд. Ҳимояи амнияти ҷомеа ва давлат, сулҳу оромӣ ва суботи сиёсӣ имрӯз масъалаи муҳимтарини фаъолияти ҳаррӯзаи хизматчиёни ҳарбӣ ва кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ мебошад[5]. Қобили тазаккур аст, ки муносибат нисбат ба ватандӯстӣ дар ҷаҳони муосир бо ду усули муқобил пешниҳод шудааст. Тарафдорони гурӯҳи аввал мегӯянд, ки дар шароити ҷаҳонишавӣ ватандӯстӣ атавизм ба шумор меравад, намояндагони гурӯҳи дувум ватандӯстиро ҳамчун алтернатива ба фарҳанги ҷаҳонишавӣ ва космополитизм баррасӣ менамоянд, ки ҳифзи махсусияти

иҷтимоӣ-фарҳангӣ ва мустақилияти халқхоро фароҳам меорад. Мутаносибан ҳарчи бештар ҷаҳонишавӣ худро ошкор намояд,- ҳамон қадар кишвар мебояд оид ба ҳифзи томияти тамаддунӣ андешад, ҳарчи бештар ғояҳои ватандӯстона ва муқаррарот дар фарҳанги ин ё он ҷомеа мубрам мегардад.

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон болоравии аҳамияти ватандӯстӣ ҳамчун асоси муттаҳиднамоии ҷомеа ҷараён дорад, зеро маҳз дарки ватандӯстонаи инсон муайянкунандаи мавқеи шахрвандӣ ва ғайбшавии иҷтимоии он ба шумор меравад. Раванди эҳёи шуури ватандӯстона ҷанбаҳои зеринро дар бар мегирад: масъалаи беҳдошти сифати ҳаёти тоҷикистонӣ; вазифаи тарбияи оилавӣ; ҷустуҷӯи роҳҳои ташаккули шуури таърихӣ; ҷустуҷӯи шаклҳои истифодаи васеи ҷанбаи рамзӣ ва маросимӣ дар қори идеологӣ ва тарбиявӣ; таносуби оқилонаи рамзҳои маҳаллӣ ва умумидавлатӣ.

Бо яд гуфт, ки ватандӯстӣ яке аз сифатҳои аст, ки барои насли наврас зарур буда, дар тамоми консепсияҳои муосири пешгӯинамоӣ ифода меёбад. Ташаккули ватандӯстӣ бо ташаккул ва рушди айнияти шахрвандии ҷавонон алоқамандии зич дорад [1;12].

Вобаста ба ин, мо ба ҷалби тамоми ниҳодҳо, аз ҷумла оила, маҳалла, ҷомеаи шахрвандӣ ва ташкилоту мақомотҳои давлатӣ тавонистем аз бисёр ҷиҳат наслро тарбияву ба қамол расонем, ки аз ҷиҳати донишу заковат, худшиносии ватандӯстӣ ва зиракиву ҳушёрӣ битавонад, ки ҳешро аз мушкilotи ҷаҳонишавӣ ҳифз намояд ва дастоварҳои миллиаманро ҳимоя қарда, чун гавҳараки ҷашм онҳоро аз ҳама гуна ҳаводис дифоъ созад. Ҷавонон аз ҳаҷҳои гузашта бояд сабақ омӯзанд, дар раванди минбаъдаи таърих муттаҳиду муттафӣк бошанд, ваҳдату якдилиро пеша кунанд. Ҷунки дар оянда маҳз аз байни ҷавонон пешвоҳои сиёсӣ, роҳбарони ҳизбу ҳаракатҳо, вазорату муассисаҳо ва ғайраҳо ба қамол мерасанд. Мо ки роҳи бунёди ҷомеаи демократиро пеш гирифтаем, бояд ба таҳаммули гуногунҳизбиву гуногунфикрии сиёсӣ одат кунем ва онро эътироф намоем[4;86].

24 декабри соли 2022 Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тарбияи ватандӯсти шаҳрвандон»-ро ба имзо расониданд. Қонуни мазкур бо мақсади тарбияи софдилона ва фидокорона ба Ватан, пос доштани аҷдодону рамзҳои миллӣ, саъю кӯшиш ба ояндаи боз ҳам ободи кишвар ва рӯзафзунӣ, некӯахлоқии мардум, тарбия намудани шаҳрвандон таҳия ва қабул шудааст. Азбаски Тоҷикистон кишвари ҷавонон аст, ин қишри ҷомеа насли меросбарӣ ин кишвар маҳсуб мешавад. Андешидани тадбирҳои судманд, таҳкими заминаи ҳуқуқии тарбияи ватандӯстӣ, фароҳам овардани шароити мусоиди иҷтимоию иқтисодӣ ва маънавию фарҳангӣ барои таълим, бозомӯзӣ, ихтисос ва ташаккули ҳисси баланди шаҳрвандӣ, ватандӯстӣ ва фарҳанг кафили дахлнопазирии давлат ва ифтихори халқ мебошанд[9].

Хулоса, ҷавонони Тоҷикистон қисмати муҳим ва ҷудонопазири ҷомеаи муосири кишвар буда, яке аз нерӯҳои созанда ва пешбарандаи ҷомеа ба хотири таъмини рушди устувор ва амнияти саросарӣ ба ҳисоб мераванд. Аз ин рӯ, масъалаҳои марбут ба ташаккули тарбияи солими ҷавонон бахши асосии сиёсати давлат ва Ҳукумати Тоҷикистонро ташкил дода, ба ҳаллу фасли дурусти ин масъала ва дурнамои инкишофи он махсусан дар шароити зудтағйирёбандаи замони муосир таваҷҷуҳи муҳим дода шавад.

Адабиёт:

1. Қурбонов С.М. Ватандӯстӣ ва хусусиятҳои хосси он дар раванди ба даст овардани истиқлолияти давлатӣ (дар мисоли Ҷумҳурии Тоҷикистон) Автореф. барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ. Душанбе - 2019, сах. 12.
2. Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи самтҳои асосии сиёсати дохилӣ ва хориҷии ҷумҳурӣ”. 23 декабри соли 2022. Душанбе: “Шарқи озод”, 2022. - 48с.

3. Раҳмонов Эмомалӣ. Тоҷикистон: даҳ соли истиқлолият, ваҳдати миллӣ ва бунёдкорӣ. Иборат аз се ҷилд. Ҷилди аввал.-Душанбе: Ирфон, 2001 - 511с.
4. Раҳмонов Эмомалӣ. Тоҷикистон: чаҳор соли истиқлолият ва худшиносӣ. Душанбе “Ирфон”, 1995 - 205с.
5. Суханронии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ифтихори 27- солагии таъсисёбии Қувваҳои Мусаллаҳ. 22.02.2020, ш.Душанбе. Манбаи электронӣ. <https://jumhuriyat.tj/prezidenti-t/216>. Санаи мурочиат: 15.03.2023с.
6. Суханронии Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон ба ифтихори 25-солагии таъсисёбии Гвардияи Миллӣ 03.09.2020, ш.Душанбе. Манбаи электронӣ. <http://dushanbe.sud.tj/press/>. Санаи мурочиат: 06.03.2023с.
7. Сайидзода З.Ш. Суханҳои ҳикматомӯзи Президенти Тоҷикистон, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон.- Душанбе: ҶДММ “Контраст” 2017,- 464с.
8. Эмомалӣ Раҳмон. Уфуқҳои истиқлол. Душанбе, Ганҷ-Нашриёт, 2018, - 436с.
9. Эмомалӣ Насриддинзода. Воспитание патриотизма - главный фактор развития государства и общества. Манбаи электронӣ. <http://www.narod.pa.ua.tj/>. Санаи мурочиат: 23.01.2023

Формирование правильного воспитания молодежи в условиях современной глобализации

Давлиёрова С.Т.

В условиях меняющихся современного мира формирование правильного воспитания молодёжи в духе патриотизма и повышение их чувства самосознания считается актуальной темой дня, и требует от молодежи 21 века, века прогресса и развития современной науки, техники и технологии, быть воспитанными в духе высокого чувства самосознания и национального самопознания. Правительством Республики Таджикистан создано все благоприятные условия для обучения молодежи и ее свободной деятельности. Сознательная молодежь времен независимости в условиях

современной глобализации должна воспользоваться этим бесценным даром, овладеть современными знаниями, внести ценный вклад в защиту национально-государственных интересов и границ родного Таджикистана.

Ключевые слова: Правильное воспитание, патриотизм, защита границ Родины, национальное самосознание, самосознание молодёжи, экстремизм, терроризм, духовные ценности, национально-государственные интересы.

Formation of the proper upbringing of youth in the context of modern globalization

Davliyorova S.T.

In the conditions of the changing modern world, the proper upbringing of youth in the spirit of patriotism and increasing and their sense of self-consciousness is considered the topic of the day, and requires the youth of the 21st century, the century of progress and development of modern science, technology and technology, to be brought up in the spirit of a high sense of self-consciousness and national self-knowledge. The Government of the Republic of Tajikistan has created all favorable conditions for the education of young people and their free activities. Self-conscious youth of the times of independence in the conditions of modern globalization should take advantage of this invaluable gift, acquire modern knowledge, make a valuable contribution to the protection of national-state interests and the borders of their native Tajikistan.

Key words: *Proper upbringing, patriotism, protection of the borders of the Motherland, national identity, youth identity, extremism, terrorism, spiritual values, national-state interests.*

Манбаъ: Ахбори ИФСХ ба номи А.Баҳоваддинови АМИТ, №3, Душанбе – 2023, сах.187-193.